

سری کتاب‌های آموزشی کمک حافظه

دوران‌دینان

از مبانی تا نظریه‌ها

استقامی جرم‌شناسی

کمک
حافظه

مشمول نکات برجسته و کلیدی

مبانی جرم‌شناسی، نظریه‌ها، جرم‌شناسی جنایی، جرم‌شناسی پیشگیرانه و
انواع برنامه‌های پیشگیری از جرم، سیاست جنایی و انواع آن،
بزه‌دیده‌شناسی و عدالت ترمیمی و واژه‌نامه و جرم‌شناسی انگلیسی به فارسی

به کوشش:

دکتر شادی عظیم‌زاده

عضو هیأت علمی گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران جنوب

گلاویز شیخ‌الاسلامی

دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد علوم تحقیقات تهران

سرشناسه	: عظیمزاده، شادی، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: کمک حافظه بایسته‌های جرم‌شناسی (از مبانی تا نظریه‌ها) / شادی عظیمزاده، گلاویز شیخ‌الاسلامی.
مشخصات نشر	: تهران: دوراندیشان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۴ ص.
فروست	: سری کتابهای آموزشی کمک حافظه دوراندیشان
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۶-۵۰-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: جرم‌شناسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: Criminology -- Study and teaching (Higher)
موضوع	: جرم‌شناسی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: Criminology -- Examinations, questions, etc. (Higher)
موضوع	: دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها
موضوع	: Universities and colleges -- Iran -- Examinations
شناسه افزود	: شیخ‌الاسلامی، گلاویز، ۱۳۵۹ -
رده بندی ک	: HV۶۰۲۵/ع۶ک۸ ۱۳۹۶
رده بند - یویی	: ۰۷۶/۳۶۲
شماره کتابش	: ۴۶۹۰۲۲

نام کتاب کمک حافظه بایسته‌های جرم‌شناسی (از مبانی تا نظریه‌ها)

تألیف : دکتر شادی عظیمزاده - گلاویز شیخ‌الاسلامی

ناشر : دوراندیشان

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۶

قطع : وزیری

لیتوگرافی و چاپ : تهران بدر

قیمت : ۲۲۰۰۰ تومان

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۶-۵۰-۱

آدرس مرکز پخش:

تهران - خیابان انقلاب - روبروی خیابان ویلا - کوچه کندوان - کوچه پارس - پلاک ۱۰ - مجتمع دوراندیشان

تلفن: ۶۶۷۳۷۵۸۹ - ۶۶۱۷۶۲۹

www.Doorandishan.Net

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب برای انتشارات دوراندیشان محفوظ است و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را بدون موافقت کتبی ناشر به هر صورت اعم از فتوکپی، پلی کپی، جزوه و... شرعاً و قانوناً ندارد و متخلفین به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ هـ ش تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

به نام دادار بزرگ

کتاب «بایسته‌های جرم‌شناسی (از مبانی تا نظریه‌ها)» که در قالب کتابی کمک آموزشی و در ادامه‌ی موفقیت مجموعه‌ی کمک‌حافظه‌های حقوق جزای عمومی، اختصاصی و آیین دادرسی کیفری، به دانشجویان و علاقه‌مندان حقوق کیفری و جرم‌شناسی ارائه گردیده است، ماحصل ته‌اشی است طولانی که به منظور تسهیل و تسریع مطالعه‌ی بایسته‌ها و نکات ارزشمند و کلیدی - جرم‌شناسی و شاخه‌های مختلف آن گردآوری شده است. به ویژه با هدف کمک به داوطلبین محترم که در آزمون‌های تخصصی تحصیلات تکمیلی در رشته - گرایش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی می‌باشند.

این مجموعه که مطابق با اندک‌ی خاص یادگیری ابداعی در موسسه دوراندیشان تنظیم شده است، بی‌تردید دایعه‌ای بر تالیف یک اثر مستقل نداشته و ندارد، بلکه با نهایت احترام و تواضع در برابر پیشگامان و اساتید و پیشکسوتان رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی، این مجموعه که فی‌النفسه یک کتاب کمک آموزشی با ویژگی‌های ذیل است، خود را به عنوان اثری معرفی می‌نماید که نسبت به سایر کتابهای کمک آموزشی در حوزه جرم‌شناسی؛ متفاوت‌تر، کامل‌تر و به مراتب مفید تر جهت یادگیری شایسته مطالب علمی و کاربردی این رشته خواهد بود؛

۱. با توجه به وجود منابع پراکنده و متعدد در حوزه‌ی نظریه‌های جرم‌شناسی و جامعه‌شناسی جنایی، همواره دغدغه دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری در رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی وجود منبعی بود که بتواند ضمن جامع بودن در قالبی مختصرتر از سایر کتابهای پر حجم، آنان را در یادگیری نکات عمده جرم‌شناسی یاری رساند، این مجموعه برای تحقق این هدف به شیوه‌ای دقیق و با ارجاع دهی به اغلب کتابها و آثار ارزشمند حوزه جرم‌شناسی تجمیع شده است.

۲. برای تهیه این مجموعه با تلاشی بیش از یک سال و تمرکزی بر منابع متعدد، سعی گردید تا هیچ یک از منابع مهم حوزه مربوطه از نظر دور نگردد؛ بیش از شصت کتاب در حوزه‌های

مختلف جرم‌شناسی، قریب به بیست مقاله فارسی و انگلیسی، نزدیک به بیست مورد از تقریرات اساتید بزرگوار به ویژه استفاده از آخرین مجموعه از تقریرات استاد بزرگوار جناب آقای دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی در این گردآوری، مورد لحاظ قرار گرفته است که فهرست منابع و کلیه ارجاعات درون متنی کتاب موید این امر است.

۳. جهت تأمین اطمینان کامل مخاطبین، کلیه نکات آموزشی کتاب که از مجموعه‌ی آثار نویسندگان مختلف برداشت شده است، به صورت ارجاع درون متنی در کتاب رفرنس داده شده‌اند و حتی در ارجاع درون متنی، با روشی متفاوت، نشانی دقیق اثر مربوطه ذکر شده تا مخاطب از ارجاع مکرر به فهرست منابع انتهای کتاب بی‌نیاز باشد و در ضمن در مواردی که امکان رجوع به منابع بیشتر می‌رود است در پاورقی سایر منابع مورد نظر برای مطالعه بیشتر به نحو کامل ارجاع داده شده است. جهت یادگیری کامل‌تر، قادر به مراجعه باشد.

۴. کتاب مشتمل بر شش فصل است؛ فصل اول نکات مهم مقدمات و مبانی جرم‌شناسی گردآوری شده‌اند، در فصل دوم کلیه نظریه‌ی جرم‌شناسی از کلاسیک تا مدرن در قالب تئوری‌های جامعه‌شناسی جنایی تدوین شده‌اند، در فصل سوم مهم‌ترین نکات ناظر بر جرم‌شناسی پیشگیرانه و انواع روشهای پیشگیری از جرم ارائه گردیده، در فصل چهارم گذاری بر سیاست جنایی و انواع آن، در فصل پنجم نکات جامع و از بن دیده‌شناسی و در فصل ششم نکاتی از عدالت ترمیمی گردآوری شده‌اند تا کلیه داوطلبان از بن‌های ارشد و دکتری رشته - گرایش‌های حقوق جزا و جرم‌شناسی و حتی دانشجویان شاغل به تحصیل در این دوره‌ها و گرایش‌ها بتوانند به اندازه کافی از کتاب بهره مند شوند.

۵. در انتهای این کتاب واژه‌نامه‌ای انگلیسی به فارسی گردآوری شده است از مهم‌ترین واژه‌های تخصصی حوزه جرم‌شناسی که دسترسی مخاطبین محترم را به معادل انگلیسی بسیاری از واژه‌های تخصصی که در طی نکات آموزشی کتاب به کار برده شده است، تسهیل نماید.

اکنون که این مجموعه به یاری پروردگار و در سایه ی آموخته‌های نویسندگان این مجموعه از محضر اساتید برجسته رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی و با کمک و پیشنهادهای موثر و شایسته دوستان، همکاران و دانشجویان گردآوری، تنظیم و به چاپ رسیده است، بر خود لازم می‌دانم تا ضمن سپاس از اساتیدی که در محضر آنان دانش‌اندوزی کرده‌ام، از سرکار خانم گلاویز شیخ الاسلامی دانشجوی دکتری رشته حقوق کیفری و جرم‌شناسی واحد علوم تحقیقات تهران که در جمع آوری، تدوین این مجموعه یاری‌رسان بنده بوده و به عنوان یکی از نویسندگان این کتاب فی‌میشوند سپاسگزاری نمایم، همچنین از مسئول محترم موسسه علمی- آموزشی درازایان، جناب آقای قاسم حسین‌آبادی و از دانشجویان ساعی و همکاران آن موسسه که همواره در راستای تهیه شکلی این مجموعه به نحو درخور و شایسته‌ی مخاطب، کمال همکاری را داشته‌اند، تشکر نمایم. با تأکید بر این امر که مجموعه‌ی پیش روی از کمی‌ها و نواقص دور نیست و بی‌تردید پیشنهادهای شایسته خوانندگان محترم و فرهیخته می‌تواند در اصلاح، بهبود و تدقیق در چه بهتر آن موثر باشد.

با کمال سپاس

مهندس عظیم زاده

بهار ۱۳۹۶

فصل اول: گذار بر جرم‌شناسی

مبحث اول: ظهور جرم‌شناسی.....	۱۵
مبحث دوم: چگونگی شکل‌گیری جرم‌شناسی.....	۱۷
مبحث سوم: اقسام جرم‌شناسی.....	۲۰
مبحث چهارم: مفهوم پدیده مجرمانه در جرم‌شناسی.....	۲۳

فصل دوم - آشنایی با رهیافت‌های جرم‌شناسی

مبحث اول: آغاز: خاتب جرم‌شناسی با رهیافت سنت‌مدار کلاسیک.....	۲۸
مبحث دوم - رهیافت‌های آینده‌ی و ساختاری.....	۳۸
گفتار اول: رهیافت‌های رایندی.....	۳۸
بند اول: رهیافت‌های آینده‌ی فردمحور.....	۳۹
۱. رهیافت‌های ابائی فردمحور.....	۳۹
۱-۱. رهیافت‌های اثباتی زیربنایی.....	۴۱
۲-۱. رهیافت‌های اثباتی رفتاری.....	۴۴
۲. رهیافت‌های گزینش عقلانی.....	۴۹
گفتار دوم: رهیافت‌های موقعیت‌محور و ساختاری.....	۵۵
بند اول: آغاز جامعه‌شناسی جنایی.....	۵۵
بند دوم: رهیافت‌های فرآیندی موقعیت‌محور.....	۷۷
۱. رهیافت تقلید مجرمانه.....	۷۷
۲. رهیافت یادگیری اجتماعی و معاشرت ترجیحی.....	۷۹
۳. رهیافت مبتنی بر کنترل اجتماعی.....	۸۵
۳-۱. رهیافت فنون خشی‌سازی (بی‌اثری).....	۸۵
۳-۲. رهیافت مهار.....	۸۸
۳-۳. رهیافت کنترل اجتماعی (علقه - پیوند اجتماعی).....	۸۹
۴. رهیافت برجسبازن.....	۹۴
۴-۱. رهیافت خودآینه‌ای.....	۱۰۱
۴-۲. رهیافت شرمساری بازیکپارچه‌گر.....	۱۰۲

۴-۳. تسامح صفر (عدم تساهل).....	۱۰۳
۵. رهیافت تشکیلاتی - کنترل‌شناسی (جرم‌شناسی سازمانی تکنولوژیک).....	۱۰۴
بند سوم: رهیافت‌های ساختاری.....	۱۰۶
۱. رهیافت‌های مبتنی بر تعامل فرصت و جرم.....	۱۰۶
۱-۱. رهیافت فشار اجتماعی در منظر امیل دورکیم.....	۱۰۷
۱-۲. رهیافت فشار اجتماعی در منظر رابرت کی مرتون.....	۱۱۵
۲. رهیافت‌های مبتنی بر تعامل فرهنگ و جرم.....	۱۱۹
۲-۱. رهیافت‌های خرده‌فرهنگ‌های ضداجتماعی (پسران بزه‌کار).....	۱۲۰
۱-۱-۱. رهیافت فرصت ترجیعی یا افتراقی.....	۱۲۴
۱-۱-۲. رهیافت علایق کانونی (ملاحظه کانونی).....	۱۲۶
۳-۲. رهیافت-شیکاگو.....	۱۲۹
۴-۲-۱. رهیافت معارض فرهنگی.....	۱۳۵
۲-۲. رهیافت‌های دانش‌ار تفضاجتماعی.....	۱۳۹
۲-۲-۱. رهیافت مارسیس.....	۱۳۹
۲-۲-۲. رهیافت فمینیسم.....	۱۴۲
۲-۲-۳. رهیافت‌های واقع‌گرایی پ (آهاده نوین).....	۱۴۸
گفتار سوم: رهیافت‌های نوین.....	۱۵۲
بند اول: رهیافت‌های رشدنگر.....	۱۵۲
۱. رهیافت الگوی رشد مجرمانه مبتنی بر سن.....	۱۵۲
۲. رهیافت روند حیات مجرمانه.....	۱۵۶
بند دوم: رهیافت‌های راست آمریکایی.....	۱۵۸
۱. رهیافت اختیارگرایی جناح راست.....	۱۵۸
۲. رهیافت محافظه‌کار.....	۱۵۹
بند سوم: رهیافت جمهوری‌خواه.....	۱۶۰
بند چهارم: رهیافت نئوکلاسیک نوآندیشیده.....	۱۶۴
بند پنجم: رهیافت‌های ترکیبی.....	۱۶۷
۱. رهیافت علقه‌های رها شده.....	۱۶۸

۱۷۳	۲. رهیافت شرمساری بازی‌کپارچه‌گر.....
-----	---------------------------------------

فصل سوم: شناخت مفهومی جرم‌شناسی پیش‌گیری و اقسام آن

۱۷۶	مبحث اول: جایگاه پیش‌گیری در جرم‌شناسی.....
۱۸۱	مبحث دوم: انواع پیش‌گیری‌های جرم‌شناسانه.....
۱۸۱	گفتار اول: پیش‌گیری رشد‌مدار.....
۱۹۰	گفتار دو: پیش‌گیری عام و خاص.....
۱۹۱	گفتار سوم: پیش‌گیری انفعالی و فعال.....
۱۹۲	گفتار چهارم: پیش‌گیری کلینیکی یا پزشکی.....
۱۹۳	گفتار پنجم: پیش‌گیری جامعه‌مدار (اجتماعی).....
۱۹۴	گفتار ششم: پیش‌گیری محیط‌مدار.....
۲۰۲	گفتار هفتم: پیش‌گیری مرزهای.....

فصل چهارم: سیاست جنایی

۲۰۶	مبحث اول: سیاست جنایی: علمی میان‌رشته.....
۲۰۷	مبحث دوم: از سیاست کیفری تا سیاست جنایی.....
۲۰۸	مبحث سوم: مفاهیم و اقسام.....
۲۰۹	گفتار اول: مفهوم سیاست جنایی.....
۲۱۱	گفتار دوم: اقسام سیاست جنایی.....
۲۱۲	مبحث چهارم: ارکان سیاست جنایی.....
۲۱۴	مبحث پنجم: مدل‌های سیاست جنایی.....
۲۱۴	گفتار اول: مدل‌های دولتی سیاست جنایی.....
۲۱۵	الف - مدل دولت - جامعه لیبرال.....
۲۱۶	ب - مدل دولت اقتدارگر (توان‌مدار).....
۲۱۶	ج - مدل دولت تام‌گرا (اقتدارگرای فراگیر).....
۲۱۷	گفتار دوم: مدل‌های اجتماعی سیاست جنایی.....
۲۱۸	الف - مدل جامعه خودگردان.....
۲۱۸	ب - مدل جامعه آنارشیزست (مطلق‌گرا - لپرتو).....

فصل پنجم: بزه‌دیده‌شناسی

۲۲۰	مبحث اول: مفاهیم و مبانی
۲۲۲	مبحث دوم: شناخت حیطه بزه‌دیدگی
۲۲۳	مبحث سوم: بزه‌دیده از منظر فون هاتینگ
۲۲۹	مبحث چهارم: تحول بزه‌دیده‌شناسی با بنیامین مندلسون
۲۳۲	مبحث پنجم: بزه‌دیده از منظر عزت فتاح
۲۳۵	مبحث ششم: بزه‌دیدگی از منظر شافر
۲۳۶	مبحث هفتم: بازتاب بزه‌دیده‌شناسی علمی (علت شناختی) در جرم‌شناسی کاربردی
۲۳۷	مبحث هشتم: دوازده رهیافت بزه‌دیده‌شناسی
۲۳۸	مبحث نهم: گونه‌های شناسی بزه‌دیدگان
۲۴۰	مبحث دهم: رهیافت‌های بزه‌دیدمدار

فصل ششم: عدالت ترمیمی

۲۴۴	مبحث اول: بایسته‌های عدالت ترمیمی
۲۴۴	گفتار اول: الگوهای نظری عدالت ترمیمی
۲۴۴	بند اول: مفاهیم عمومی
۲۴۷	بند دوم: مبانی عدالت ترمیمی
۲۴۸	گفتار دوم: جلوه‌های عدالت ترمیمی
۲۴۹	مبحث دوم: برآیند رویکرد عدالت ترمیمی

۲۵۱	- واژه‌نامه
۲۵۹	- فهرست منابع